

การวัดผลและการประเมินผล

กระบวนการวัดผลที่ใช้กันในสถาบันการศึกษาเป็นส่วนมาก คือการให้คะแนนสำหรับการสอนค่านิยมรูปแบบของการวัดผลแตกต่างไปจากวิชาต่าง ๆ ที่เคยกระทำกันมา เพราะฉะนั้นมุ่งหมายของการสอนค่านิยมมุ่งทางด้านจิตใจมากกว่าด้านความรู้ ดังนั้นเรื่องการวัดผลและประเมินผลจึงต้องได้รับความเอาใจใส่พิจารณา

สมมติว่าในชีวิตจริงคนเราถูกศักดินให้คะแนนเหมือนเด็กในโรงเรียนเท่านั้น ไม่พอถ้ายังถูกจ่ายเงินตามที่ถูกให้คะแนนอีกด้วย หรือถ้าหัวหน้างานคอยศิค่าว่าทำงานจะได้เงินเดือนแค่ไหน และก็จะลงในสมุดที่เต็มไปด้วยศำหนังสือและตัวเลข เขาจะดูว่าท่านทำงานได้เท่าไรในช่วงเวลาทดสอบแล้วก็จะจดคะแนนเหล่านี้ไว้ แล้วบอกคะแนนที่เก็บได้จากการสำรวจทดสอบงานที่ท่านทำโดยที่ท่านไม่รู้ เนื้อรั้งอาจจะ ๓ ครั้ง นอกจากนั้นยังรวมเอาคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติตลอดจนความพยายามของท่านเข้าไปอีกด้วย ต่อไปก็นำคะแนนทั้งหมดมารวมกัน หากคำนวณออกมาน่า เชิญแล้วแปลงคะแนนเฉลี่ยออกมานี่เป็นจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายให้ท่าน ถ้าท่านศักดิ์ว่าเงินที่ได้มามาไม่ยุติธรรม ท่านสามารถไปฟ้องผู้ควบคุมงานได้ แต่งานของผู้ควบคุมคือ คอยสนับสนุนหัวหน้างานของท่านอยู่เสมอ และเรื่องราวการงานจะยุ่งยากแค่ไหน

เราคาดว่าถ้าประชาชนในโลกจริง ๆ ถูกให้คะแนนเหมือนอย่างนักเรียนในโรงเรียนแล้ว เราคงจะตกใจกับจำนวนคนที่ถูกประทุษร้าย ถูกขادرกรรม อหทิวາตกรรม และกรณีที่ร่างจะมีมากมายในปีหนึ่ง ๆ การให้คะแนนนั้นไม่ใช่แต่ไม่ยุติธรรมอย่างเดียว แต่ที่น่าสังสัยคือการสอบวัดผลทุกวิชา นักเรียนทุนระบบการให้คะแนนอย่างสงบ เสียงไม่ดือดาย ไร้กัน

ระบบการสอน การให้คะแนนนั้นอาจใช้ได้กับจุดมุ่งหมายการเรียนเกี่ยวกับความรู้ ความจำ (Cognitive Domain) แต่ถ้าจุดมุ่งหมายด้านความรู้สึกและจิตใจ (ffective Domain) เช่น การสอนค่านิยมระบบการให้คะแนนอย่างเดียวไม่สามารถจะใช้ได้

มีผู้วิจารณ์ระบบการให้คะแนน ดังนี้*

๑. เกรดเป็นเพียงความคิดผ่านที่ไม่เกี่ยวข้องกับความจริง คะแนนที่ได้จากการทดสอบบางอย่างนั้นเชื่อถือได้สำหรับគบงาลส์บางอย่างเท่านั้น แต่การที่เราใช้วิธีการรักที่เชื่อถือไม่ได้ เช่น การให้คะแนนการบ้าน (ซึ่งนักเรียนอาจจะไม่ได้ทำด้วยตนเองก็ได้) การเข้าเรียน (ซึ่งนักเรียนอาจจะไม่สนใจเรียนเลย) และท้ายสุดก็老人家คะแนนต่าง ๆ มารวมกัน เจลี่ยเป็นคะแนนสอบ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือวิชาอื่น ๆ ฯลฯ รัฐการเหล่านี้ทำให้สงสัยว่าเราจะรักอะไรได้แน่จริงหรือ

๒. การให้คะแนนเป็นการประเมินค่าจากอาจารย์ ซึ่งเป็นการทำลายความคิดสร้างสรรค์ และการกระตุ้นศร้าวของนักเรียน เพราะการให้คะแนนเป็นการเสริมภายนอกไม่ได้ส่งเสริมกระตุ้นตัวยึดหัวของหัวเอง (self-motivation) การที่นักเรียนจะมีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นผู้นำ กล้าแสดงออกในด้านต้องเรียนมาจากการในจิตใจของเขาวง เป็นสิ่งที่ขาดที่ว่าูก็ต้องไม่ใช่เป็นเพราะคนอื่นมาเป็นผู้ด้อยเดือน

๓. การให้คะแนนเน้นการทำลายความคิดจากภายในให้หมดลื้นไป

มีหลักฐานแน่ชัดว่า การให้รางวัลเป็นสิ่งของและการลงโทษนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงการกระตุ้นจากความสำนึกร้ายในของคนที่ว่าทำงานไปเพื่อเป็นงานที่มีประโยชน์โดยเด็ดขาด ทำไปเพื่ออยากจะได้รางวัล หรือเพื่อไม่อยากให้อุกลงโทษแทน หัวอย่างเช่น ในการศึกษาเชียร์ครั้งหนึ่งได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้แก้ปัญหา พอนักเรียนแก้ปัญหาแล้วปัญหาได้แก้ให้รางวัลเชียร์ครั้งหนึ่ง ล้วนนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งนั้นก็ให้แก้ปัญหาเหมือน ๆ กัน แต่ว่าไม่ได้รางวัล พ้อสิ่งเวลาทบุคคล เมื่อหันมองกลุ่มทำงานที่ให้เสร็จแล้ว กลุ่มที่ไม่ได้รับรางวัลยังคงทำงาน

* Robert C. Hawley , Isabel L. Hawley, Human Values in the Classroom, (New York : Hart Publishing Inc. 1975). p. 237

ต่อไปเพื่อค้นหาคำตอบใหม่ ๆ และที่น่าสืบยิ่งซึ่นก็คือ ในขณะที่สึกกลุ่มหนึ่งให้ความสนใจอย่างมากที่จะทำงานต่อไป เพราะได้รับรางวัลแล้ว ศิวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงแรงกระตุ้นอย่างแท้จริง คนอย่างรู้อย่างเห็นโดยธรรมชาติแล้วมีความยินดีกระตือรือร้นที่ได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติมเหล่านี้หมดไปแล้วในกลุ่มที่ได้รับรางวัล

ในท่านของเดียวกันเมื่อเราให้คะแนนเด็ก เรายกกำลังทำสิ่งเดียวกับให้รางวัลเด็กนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ครูสังเกตว่าการให้คำชี้แจงมีผลต่ำไปจากการให้เงินตอบแทน ในการทดลองนั้น นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับคำชี้แจงด้วยปาก ก็ได้แสดงความสนใจที่จะทำงานต่อไป เช่นเดียวกับกลุ่มที่ไม่ได้รับรางวัลหรือเงิน ดังนั้นการที่มีผู้กล่าวว่าการให้คำชี้แจงกับการให้รางวัลมีผลเหมือน ๆ กันนั้น คงไม่เป็นความจริง การชี้แจงด้วยปาก เป็นผลลัพธ์ท่อนที่จะเพิ่มความนับถือตัวเอง (self-esteem) และเสริมการกระตุ้นภายใน (internal motivation) ของนักเรียน

๔. การให้คะแนนหรือเกรด เปลี่ยนความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้จากนักเรียนไปสู่ครู

ยังมีการนับน้ำหนักของการให้คะแนนมากเท่าไร นักเรียนก็ยิ่งจะมุ่งที่จะทำให้ได้คะแนนดีมาก กว่าที่จะเรียนรู้จากวิชานั้น ๆ ดังนั้นจึงกลายเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องวางแผนสร้างการสอน ตั้งมาตรฐานอย่างเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้มาก ๆ ด้วย ซึ่งก็หมายถึงว่าครูต้องทำงานหนักเพิ่มเป็น ๒ เท่า ขณะที่นักเรียนทำแต่เพียงอย่างเดียว ศิօคดีอย่างดูถูกว่าจะทำอย่างไรซึ่งจะได้คะแนนสูง แทนที่จะคำนึงว่า จะได้ความรู้อะไร น่าไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

๕. การให้คะแนนหรือเกรดเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็นผู้ช่วยเหลือกลุ่มมาเป็นผู้พากษา

จากการให้คะแนนหรือเกรด เป็นการศึกษาการเลื่อนขั้นของนักเรียน ตลอดจนเป็นผลต่อการเรียนจบหรือไม่จบ บางทีการให้เกรดแทนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กลยุทธ์ เป็นศักดิ์สิโนให้เข้าด้วยประสบการณ์ในทางตรงกันข้ามก็ได้

๖. การให้คะแนนบังคับให้การงานที่มีความหมายมีคุณค่าต่อสังคม

หัวข้อย่างเข่นวิธีหนึ่งที่จะให้นักเรียนทำงานเขียนหนังสือได้ เพื่อที่ว่าผู้พบเห็นจะได้สนใจก็คือ สนับสนุนให้เด็กเขียนหนังสือมากขึ้น แต่ถ้าครูจะมาตรวจสอบเพื่อให้คะแนนโดยไม่สำรวมว่าศิษย์หนังสือสะกดการรันย์ถูกไหม เขียนด้วยหนังสือสวยไหม สะอาดหรือสกปรก ฯลฯ ก็จะกล้ายเป็นว่าเรามาทำแบบศักดิ์ศรีอักษรน่ากกว่าจะให้นักเรียนเรียนรู้การเขียนหนังสือด้วยการค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นการสะกัดกั้นความคิดของนักเรียนเสียไม่น้อย

ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่นักเรียนทำแล้ว ครูไม่ให้คะแนนก็กล้ายเป็นว่าสิ่งนั้นไม่สำคัญในสายตาของนักเรียนไป ถ้าเข้าใจเสียเวลาทำอะไรเป็นพิเศษ หรือทำงานเพิ่มจากที่ได้รับมอบหมายก็เพื่อความหวังที่จะได้คะแนนหรือเกรดดีขึ้นเท่านั้นเอง

๗. การให้เกรดการให้คะแนนทำให้ครูทำการสอนเพื่อนุ่งไปสู่สิ่งที่จะให้คะแนนได้ง่าย ๆ มากกว่าสิ่งอื่น ด้วยเหตุนี้เอง อาจจะมีผลให้การสอนออกมายในรูปของความจำ ครูจะสอนนักเรียนเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ เทพลดต่าง ๆ ที่เรียนเป็นข้อ ๑-๒-๓ เพื่อความล��ากรกที่นักเรียนจะจำง่ายที่ครูจะตรวจแทนที่จะเน้นเรื่องอื่นซึ่งต้องอาศัยความคิด การพิจารณาทำเท็จผลรวมประสานกัน ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการเน้น ปัจจุบันมีโรงเรียนหลายแห่ง กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนว่าเพื่อให้เกิดความเจริญทั้งด้านบุคคลและสังคม แต่หลักสูตรที่จะบรรจุสิ่งเหล่านี้ไว้แน่นทำให้ประสบผลตามที่ประสงค์ได้ยาก

๘. การให้คะแนนหรือการให้เกรดสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันเพื่อ แพ้ - ชนะ

เมื่อนักเรียนยกมือตอบคำถามของครูพร้อมกันนั้นบ่อยครั้งที่นักเรียนอยากตอบ เพราะต้องการให้ครูเห็นว่าเขานั้นอ่อนกว่าเพื่อนคนอื่นเข้าต้องการเป็นคนแรกที่ได้ตอบ ไม่ได้เกิดความรู้สึกร่วมกับขั้นเรียน แต่ถ้าการสอนที่ไม่ได้มีการให้คะแนนหรือให้เกรดนักเรียนอย่างจะตอบก็เนื่องมาจาก ความต้องการภัยในของเขาว่อง

การแข่งขันการแพ้การชนะเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในทุก ๆ สังคม แม้รายการต่าง ๆ ของสื่อสารมวลชน การแข่งขันการโฆษณา, การแข่งกีฬา, การสอบเข้าทำงาน ต่างก็เป็นศรัทธาย่างเดียว กับการแข่งขันอยู่แล้วในสังคมดังนั้นโรงเรียนจึงควรลดการแข่งขันลงไปบ้างจะได้สมดุลย์กัน แม้ว่าการสอนในโรงเรียนจะไม่สามารถคลบล้างการแข่งขันให้หมดไปได้ก็ตาม

นอกจากนี้ระบบการให้คะแนนหรือเกรดเป็นการสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้และกระบวนการเรียนอย่างผิด ๆ การเติบโตโดยธรรมชาตินั้นไม่ใช่ว่าจะหมายถึงการได้รับความสำเร็จสมหวังอยู่ตลอดเวลา แต่ย่อมเกิดขึ้นอย่างลุ่ม ๆ ตอน ๆ สมหวังบ้าง ผิดหวังบ้าง เวลานักเรียนทำสอบก็เหมือนกัน อาจจะทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง เมื่อนักเรียนทำได้ก็ไม่ได้หมายความว่าเด็กคนนั้นเก่ง เรียนรู้เร็ว หรือทำงานหนักเสมอไป แต่อาจจะเป็นเพราะไปพึ่งกับตอนที่นักเรียนคนนั้นเข้าใจในเรื่องนั้นดีก็ได้ ส่วนนักเรียนที่ทำไม่ได้ก็อาจเป็นเพราะไปพึ่งกับตอนที่การพัฒนาการเรียนรู้ถึงคราวลดต่ำลง เด็กที่เผอิญทดสอบตอนที่อยู่ในช่วงนี้อาจจะถูกกลงความเห็นเสียผู้เสียคนไปเลยว่า เป็นเด็กไม่เอาไหน ทั้งนี้ เพราะตีคุณค่าความสามารถของตนเองตามคะแนนที่ได้ ซึ่งจะนำไปสู่การลดความพยายามลงและผลที่ตามมาก็คือคะแนนครั้งต่อไปก็จะต่ำลงอีก

การให้คะแนนกับการประเมินค่า

การที่ผู้บริหาร ครุ ผู้ปกครอง และนักเรียนจำต้องใช้การให้คะแนนเป็นวิธีวัดผลและการประเมินผลนั้น ไม่ได้หมายความว่าเราควรจะใช้วิธีการวัดผลแบบนี้กับทุก ๆ สาขาวิชา และเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพื่อจะไม่ให้การวัดผลที่ทำให้เกิดผลเสียหายต่อพัฒนาการของเด็ก ในบางสกษณะความคุ้มค่า เช่น ค่านิยม จริยธรรม หรือในวิชาจริยศึกษา ผู้สอนจึงควรคำนึงถึงวิธีวัดผลและประเมินผลที่มีประโยชน์ ต่อผู้เรียนและสังคมวิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย

การให้คะแนนหรือการให้เกรดเป็นเครื่องทวนย้อนหลังสิ่งที่ใช้แบ่งแยกคนเก่ง คนไม่เก่ง เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือตัดสินคนแต่เพียงวิธีเดียว (ถ้าผู้ใดใช้อย่างเดียวก็ควรจะเลิกใช้ได้แล้ว)

การประเมินค่าจำเป็นที่จะต้องคงเอาไว้ การประเมินค่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการคำนึงเชิงตัวและเรียนรู้ การประเมินค่าเป็นกระบวนการศึกษาค่าของเหตุการณ์ที่ผ่านไปโดยวิธีการวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุ และศึกษาค่าเหตุการณ์ในภายหน้าที่ได้หันเป้าหมายเอาไว้ ด้วยเหตุที่การประเมินค่าขึ้นอยู่กับการศึกษาคุณค่า การประเมินค่าซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับมนุษย์ไม่ใช่เป็นกิจกรรมของเครื่องคิดเลข หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ค่าความเป็นต้นสำหรับผู้ประเมินค่า คือ "อะไรคือเป้าหมายของเราระหว่างนี้" และ "เราได้รับผลลัพธามาเป้าหมายนั้นหรือไม่"

โดยทั่ว ๆ ไปในการประเมินค่าการศึกษา เราใช้เครื่องมือวัดผลที่ไม่ค่อยเหมาะสม และไม่ถูกต้องเพื่อเป็นเครื่องวิเคราะห์และพิสูจน์ความสำเร็จของเรา นอกจากนี้ เครื่องมือที่เราเชื่อถือได้ก็มักจะออกแบบสำหรับวัดการเรียนรู้ในระดับล้วน ๆ ไม่คำนึงถึงผลกระทบระยะยาว ด้วยว่า เช่น เราวัดความชำนาญและความเข้าใจในการอ่านของเด็ก ๆ แต่เราอาจจะไม่ได้วัดว่าวิธีการสอนของเราจะทำให้เด็กสนุกไปกับการอ่าน หรือว่าการอ่านนั้นเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของเราหรือไม่ มีกี่คนที่ไม่กล้าเขียนจนหมด หรือข้อความ เพราะเขายังไม่สามารถเขียนมาอย่างน่าเป็นท่าทาง ไม่ซักช่วนให้สนุกสนานกับการเขียนหนังสือ

การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนค่านิยม เป็นกระบวนการพิจารณาแนวคิด การศึกษาใจ ทัศนคติ ความเชื่อ คุณภาพ ตลอดถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีผลมาจากการสอดแทรกสิ่งเสริมค่านิยมลงในวิชาต่าง ๆ การประเมินผลค่านิยมจึงปะกอบด้วยสิ่งที่ควร นักเรียน และบุคลากรของโรงเรียน ช่วยกันเพื่อวัดผลสิ่งที่ได้สอดแทรกไป การประเมินผลครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

๑. พฤติกรรมการเรียนรู้ หรือคุณมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
๒. หลักฐานที่แสดงว่า นักเรียนได้บรรลุมีนิยมคุณมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้
๓. สรุปและปันทิคหลักฐาน

๔. วิเคราะห์และศึกษาความหมายของหลักฐาน

๕. นำผลการประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน

การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอนที่แยกออกจากกันไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการสอนค่านิยม การประเมินผลจะต้องแทรกซึมเข้าไปในกระบวนการสอนด้วย เช่น การสังเกตของครุ การใช้เอกสารค่านิยม การรวบรวมการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่ง สิ่งเหล่านี้จะต้องทำให้เกิดขึ้นเนื่องกันไป ตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

วิธีการประเมินผลโดยใช้แบบรับผล

๑. การสังเกต (Observation)

เป็นการผู้ศึกษาดูพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่ม ที่ต้องการสังเกตไว้ล่วงหน้า การสังเกตต้องอาศัยเวลาและความสม่าเสมอ เพราะการสังเกต พฤติกรรมแต่เพียงครั้งเดียวจะนำมาปลดความหมายพฤติกรรมของเด็กไม่ได้ ผู้สังเกตใช้ การศึกษาพิจารณาให้ถูกต้องตามราก柢ของเด็ก เช่นผู้สังเกตอาจสังเกตถูกความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ควรจะให้จดบันทึกไว้เป็นหลักฐานในการสอนค่านิยม ผู้สังเกตอาจสังเกตถูกความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในค่านิยมต่อ (ที่ต้องการปลูกฝังแก่นักเรียน) เช่น ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อตรง การประทับใจ เป็นต้น ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และจดบันทึกไว้เพื่อประเมินผลพฤติกรรม ของนักเรียนต่อไป

๒. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการสนทนาร่วมกันที่มีจุดมุ่งหมายขึ้นแน่ชัดของผู้สัมภาษณ์ เป็นการร่วม รวมข้อมูลกันต่อหน้าเป็นรายบุคคล เครื่องมือวัดประจำที่กว่าการสังเกตตรงที่เพิ่มปากซึ่งมาอีก คือใช้ทั้งปาก ตา และชู มาเป็นสื่อร่วมในการรับ ครุที่ได้ชุมชนกับนักเรียนเป็นรายบุคคลลงได้ ครบได้สิ่ง ได้เห็นความจริงด้วยตัวครุเอง และได้ทราบพฤติกรรมของนักเรียนด้านต่าง ๆ เช่น

เจตนาคติ อุคਮคติ ศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม เป็นต้น แล้วครูบันทึกผลสัมภาษณ์ไว้ในพิจารณา
ประกอบกับผลดีที่ได้จากการสังเกต

๓. การอภิปราย (Discussion)

การอภิปรายเป็นรูปหนึ่งที่ล่วงเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น
ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมและอุดมการณ์ วิธีนี้ช่วยสามารถสำรวจแนวความคิดของ
เด็กได้ตามจุดประสงค์ที่วางเอาไว้

๔. การใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ (Questionnaires and checklist)

แบบสอบถามคือข้อความต่าง ๆ ที่มีช่องว่างเว้นให้นักเรียนเขียนตอบหรือกรอก
เต็มโดยอาจเป็นแบบให้กรอกคำเดียวหรือตอบยาน ๆ ก็ได้

แบบสำรวจคือ ข้อความที่ทำเป็นัญชีรายการของเรื่องราวใด ๆ แล้วในนักเรียนปัก
กาเครื่องหมายตอบเพื่อแสดงว่า มี-ไม่มี ชอบ-ไม่ชอบ เพียงประการเดียว

๕. การใช้เอกสารค่านิยม และกิจกรรมสำหรับการประเมินผล (Value sheet and Activity Far Evaluation)

เอกสารค่านิยมมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครูว่าต้องการจะประเมิน
ผลนักเรียนในค่านิยมเรื่องใด เช่น ถ้าต้องการประเมินการศักดิ์สิทธิ์ของนักเรียน ครูอาจใช้เอกสาร
ค่านิยม (Value sheet) หรือกิจกรรมสำหรับการประเมินผลของค่านิยม (Activity For
Evaluation) อย่างไอย่างหนึ่ง

หัวอย่าง

จุดมุ่งหมาย เอกสารนี้เขียนขึ้นเพื่อช่วยนักเรียนตรวจสอบการศักดิ์สิทธิ์ (ไม่มีการให้คะแนน)

คำแนะนำ ให้นักเรียนเขียนคำตอบแต่ละคำถาม (หรือทำเครื่องหมาย + หรือ X) ลงในตาราง
ที่ตรงกับคำตอบที่เตรียมไว้ แล้วเลือกหัวข้อที่นักเรียนชอบที่สุด เชิญนาทความเกี่ยวกับหัว
นักเรียน (I Statement)

	คงดี	มากน้อย ตามที่คิด	อย่างมาก	อาบ	การท่องเที่ยว	งานอื่นๆ	กินตัวอยู่คนเดียว	คนเดียวทุกอย่าง	เสียงดนตรี	ความรู้	น้ำสม髒	พากย์หนัง	ลับลับ เสียง
ของโปรดที่สุดของฉัน ในปัจจุบัน													
ของโปรดที่สุดของฉัน เมื่อ ๕ ปีที่ล่วงมาแล้ว													
ถ้าฉันมีเงิน ๒๐๐ บาท ฉันจะใช้ในเรื่อง													
คนที่ฉันอยากทำงาน ร่วมด้วยในเรื่อง													
หากฉันไม่มีอะไรทำเลย เรื่องสุขท้ายที่ศึกจะทำต่อ													
ฉันทำเป็นครั้งสุขท้าย ก่อนตอบคำถามนี้เกี่ยวกับ กับเรื่อง													
.....													
.....													

หมายเหตุ บทความเกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น

- ๑. ของที่ข้าพเจ้าชอบ
- ๒. งานอดิเรกของข้าพเจ้า
- ๓. ชีวิตข้าพเจ้าในปัจจุบัน
- ๔. อนาคตที่ข้าพเจ้าต้องการ
- ๕. อาชีพของข้าพเจ้า

หมายเหตุ บทความเกี่ยวกับศิวัตรนักเรียน เช่น

๑. ของที่ข้าพเจ้าชอบ
๒. งานอดิเรกของข้าพเจ้า
๓. ชีวิตข้าพเจ้าในปัจจุบัน
๔. อนาคตที่ข้าพเจ้าต้องการ
๕. อาชีพของข้าพเจ้า

หัวอย่าง

จุดมุ่งหมาย ทางการศึกษาในใจว่านักเรียนชอบอะไร

คำแนะนำ ให้นักเรียนเลือกตอบตามความจริงใจ (ไม่มีค่าคะแนน)

เลือกชนิดการแสดง

ถ้าท่านเปิด ฉันได้เพียงช่องเดียว ท่านจะเลือกช่องไหน ช่อง ๓, ๕, ๗ หรือช่อง ๔
ขอให้บอกเหตุผลที่เลือกลงในช่องว่างข้างล่างนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ถ้า T.V ของท่านส่งสัญญาณได้เพียงเรื่องเดียว ท่านจะเลือกรับสัญญาณเรื่องชนิดใด
ให้ท่านเครื่องหมาย หน้ารายการนั้น ๆ

<u>กีฬา</u>	<u>รายการสุขภาพ</u>
<u>คนดัง</u>	<u>ละครพระราชพิธี</u>
<u>รายการอาหาร</u>	<u>รายการศาสนา (พระเทศน์, บรรยายธรรม)</u>
<u>การคุณ</u>	<u>รายการของตำรวจเกี่ยวกับนักสืบ</u>
<u>ภาษาญี่ปุ่นกำลังภายใน</u>	<u>ไทยปัญหา</u>
<u>ภาษาญี่ปุ่นชีวิตแบบไทย ๆ</u>	
<u>รายการแฟชั่นโชว์</u>	
<u>สารคดีเที่ยวรอบโลก</u>	
<u>รายการสตอร์เลี้ยง</u>	

เอกสารคำนิยมที่จะใช้ศึกษาความคิด ความชอบ และไม่ชอบของนักเรียนเพื่อการประเมินผลของครูในการศึกษา สอดแทรกคำนิยมครู ควรสร้างเอกสารคำนิยมขึ้นมาสัก ๆ แล้วแต่สถานการณ์ เช่น

การให้นักเรียนเขียนข้อความด้วยตนเองอย่างอิสระ

ตัวอย่าง

ให้นักเรียนเติมข้อความต่อไปนี้โดยอิสระ

๑. ข้าพเจ้ารักสีก็ติใจเมื่อ.....
๒. ข้าพเจ้ามีความสุขอย่างยิ่งเมื่อ.....
๓. ข้าพเจ้ามีความอิสระเลรีเมื่อ.....
๔. อะไรทำให้คุณเป็นคนใจร้าย.....
๕. โรงเรียนของนักเรียนเป็น.....
๖. นักเรียนรักสีกอย่างไร เมื่อเพื่อนกำลังนินทา.....

๗. ท่านศึกว่านักเรียนควรมีสุริภาพในเรื่อง.....
๘. ท่านชอบใช้เวลาว่างทำ.....
๙. ถ้าท่านเป็นครู ท่านจะทำอย่างไรให้การเรียนการสอนสนุกตื่นเต้น.....
๑๐. ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อรู้ว่าว่ากำลังกระทำการใดความผิด .....
๑๑. ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อวินิจฉัยที่ท่านไม่รู้จักยึดให้ท่าน.....

หัวอย่าง

ราค Ruiz จากความจำ

อุปกรณ์ที่จำเป็น ตินสอ หรือปากกา กระดาษ

- กิจกรรมครู
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๒ คน
  - ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนที่มีความสามารถในการราค Ruiz เป็นกลุ่มละ ๑ คน
  - อธิบายกติกาให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง

กติกา

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องตั้งใจและ

รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด

- ครูให้นักเรียนผู้เล่นคนแรกภาพว่าด้วยเส้นง่าย ๆ ในเวลา ๒ นาที แล้วให้นักเรียนวาดภาพจากความจำที่ถูกจำกัดลงในกระดาษที่เตรียมไว้
- นักเรียนคนแรกนำภาพที่ตัดขาดไปให้คนที่สองชื่อในเวลา ๒ นาที และให้คนที่สองวาดภาพจากความจำที่ถูกจำกัดลงในกระดาษ
- ทำอย่างนี้ต่อ ๆ กันไปจนครบจำนวน
- หลังจากคนสุดท้ายวาดเสร็จแล้ว นำภาพเหล่านั้นมาเรียงตามลำดับก่อนหลังตามนักเรียน

- ถามนักเรียนแต่ละคนให้อธิบายว่าเขาก็ต้องอะไรขณะที่กำลังดูรูปและว่าครูจากความจำ
- ถามนักเรียนว่าทำไม่ภาพแต่ละภาพจึงไม่เหมือนกัน

กิจกรรมการวาดรูปจากความจำนี้ เป็นการสร้างสถานการณ์ของครู เพื่อเปิดการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในขั้นโดยอิสระ เสรี เกี่ยวกับการรับภาพ การมองภาพ การจดจำ และการส่งสารไปสู่ผู้อื่น กิจกรรมนี้ครูจะได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความรุนแรง ว่องไว หรือความเชื่องช้าในการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาอันจำกัด

ครูอาจ เปิดการสนทนา อภิปรายทั่วไป ตามหัวข้อที่ครูหรือนักเรียนข่ายกันตั้งขึ้น เช่น

ทำไม่ภาพเดียวกัน คนแต่ละคนจึงมองเห็นไม่เหมือนกัน

ประสบการณ์มีส่วนในการตัดสินใจ

นานาจิตต์

เป็นต้น ๆ ฯ

หมายเหตุ กิจกรรม "วาดรูปจากความจำ" อาจนำไปสู่เปลี่ยนเป็น "เล่าเรื่องความที่เขาเล่ามา" ไปใช้เป็นสถานการณ์การสอน เพื่อนำไปสู่การฝึกหัดให้นักเรียนมีประสบการณ์และยอมรับถึงความแตกต่างของเรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมา ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจสังคม ไม่ดึงดันยึดมั่นแต่ความรู้สึกของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว เริ่มฝึกการเปิดใจให้กว้าง ใช้เหตุผลในการตัดสินใจสิ่งที่จะเข้ามามีส่วนในชีวิตของตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอน ว่าจะประเมินผลการสอนแทรกค่านิยมแต่ละครั้งด้วยเทคนิคบริการที่เหมาะสมโดยวิธีใด

พ้าอย่าง

คำพูดศักดิ์ปาก

แบบผีกหัคนี้เปิดโอกาสให้บังเรียนหาข้อความที่บังเรียนศึกว่ามีความสัมพันธ์กับข้อความทางความเมื่อ มาเขียนลงในที่ว่างทางข้างมือ บังเรียนต้องเขียนคำแรกที่บังเรียนศึกออกหลังจากอ่านข้อความทางความเมื่อจบลง เช่น

- .๔๔. บังเรียนชายวัยรุ่น ชอบทำศัวเด่น เช่นไว้ผมยาว นุ่งกางเกงยีนส์
ในเสื้อยืด สวมรองเท้ายาง
.....๒. บังเรียนหญิงวัยรุ่น ประดับหนวดแต่งตัวด้วยเครื่องสำอาง ศีกหน้า ทาแม็ง
แต่งศื้ว แก้ม ตา
.....๓. ครูผู้หญิงไม่โสด อายุ ๔๔ ปี
.....๔. ครูผู้ชายโสดอายุ ๔๔ ปี
.....๕. แม่ปีอ่านน้ำใจสุกในบ้าน
.....๖. เด็กหญิงที่ชอบดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ตามเพื่อน
.....๗. เด็กชายชอบบุกค้าหยาป่าโนน
.....๘. เพื่อน ๆ ในห้องเรียนทุกคนชอบเล่นกีฬา
.....๙. ครูสาวแสนสวย สอนเก่ง รักเด็ก
.....๑๐. ครูชายแก่ อ้วน ชื่อ บีบัน
.....๑๑. รถยกตื้ยหัวอลไว
.....๑๒. หมู
.....๑๓. ข้าว
.....๑๔. เสื้อคาว ๖ ตัว
.....๑๕. นกแก้วสีสวย ๑๐ ตัวในกรง

เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนลงทนา, อภิปราย, กันถึง
ผลกระทบหรือความจำเป็นที่ภาษาล้อแสลงถึงความคิดและความประพฤติของคนเรา เช่น ถ้าต้องการ
ได้ชื่อว่า จีโก จีกกี ก็ต้องประพฤตินะจะไม่เรียบร้อน เป็นต้น

หรือ และครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับ "ข้อพเจ้า" เช่น "สิ่งที่ข้าพเจ้าค้นพบใหม่"
"สิ่งที่ข้าพเจ้าทราบ", "สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบ", ...,ฯลฯ

หมายเหตุ :

- ไม่มีการให้คะแนน
- ครูกำหนดเวลาในการเขียนของนักเรียน
- เพื่อผลในการสอนแต่ละการสอนค่านิยมต่อไปที่พึงประสงค์ แต่นักเรียนต่อไป

แบบฝึกหัด

๑. ท่านเห็นด้วยกับการให้คะแนน การให้เกรดในการสอนคำนิยมหรือไม่ จงแสดงความคิดเห็น
๒. ถ้าท่านเป็นนักเรียนท่านจะเลือกร่วมกิจกรรมในเอกสารคำนิยมแบบใดบ้าง อะไรจะดึงใจท่าน จงอธิบาย
๓. การวัดผลและการประเมินผลมีความสำคัญต่อกระบวนการสอนในโรงเรียนอย่างไร
๔. ท่านจะเลือกวิธีวัดผลแบบใดที่คิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด และลงเหตุผลตามข้อเท็จจริงพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
๕. ควรระดับมาตรฐานศึกษามีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างไรบ้าง